

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Підготовка науково-дослідного проекту

Освітній ступінь	Третій освітньо-творчий	Курс	2-3
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Семестр	3-6
Освітньо-творча програма	026 Сценічне мистецтво		
Рівень вищої освіти	Доктор мистецтва		
Статус	Дисципліна, яка забезпечує набуття універсальних навичок дослідника	ECTS	4
		Годин	120
		Індивідуальних	60
		Самостійна робота	60

Семестровий контроль

Захист другої – теоретичної (дослідницької) складової творчого мистецького проекту – його наукового обґрунтування

Інформація про викладача

ПІБ	Касьянова Олена Василівна доктор мистецтвознавства, професор
Профіль викладача	----
e-mail	-----

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Підготовка науково-дослідницького проекту» є виконання наукового обґрунтування творчого мистецького проекту із розв’язанням комплексних проблем, переосмисленням наявних та створенням нових цілісних знань у сфері режисури музичного театру.

Презентація наукового обґрунтування у вигляді авторського тексту з методичною розробкою спецкурсу за обраною тематикою є другою – теоретичною (дослідницькою) складовою захисту творчого мистецького проекту, невід’ємною від апробації музично-театральної вистави, що є першою – практичною складовою, розробленою у рамках навчальної дисципліни «Підготовка творчого мистецького проекту».

Місце дисципліни в програмі навчання:

Ключовий курс, що підсумовує процес професійної підготовки творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст..

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах)

ЗП 2: Інноваційні технології в мистецькій освіті.

ЗП 3: Підготовка творчого мистецького проекту.

П 1: Педагогічна практика.

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ВВА 3: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 4: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 5: Вагнер і вагнеріанство у світових мистецьких процесах.

ВВА 6: Українська музична спадщина: нові відкриття.

ВВА 7: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

ВВА 8: Комунікативні компетентності музиканта: психолого-педагогічний контекст.

ВВА 9: Комп'ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: підвищення дослідницької майстерності режисера музичного театру у науковому обґрунтуванні оригінальних творчих мистецьких проектів на основі синтезу досягнень різних видів мистецтва з інноваційними розробками різноманітних галузей наук.

Завдання:

- аналіз обраної проблематики у наукових розвідках соціокультурних викликів сьогодення, визначення пріоритетної форми її втілення;
- дослідження музикознавчого та театрознавчого аспектів обраного твору крізь призму театральної естетики часів його створення, з'ясування специфіки композиторського кредо, стилю, методу;
- системний аналіз знакових режисерських утілень обраного твору в контексті його сценічного життя з переосмисленням новаторських підходів, співзвучних реаліям сьогодення;
- визначення власної концепції реалізації проекту шляхом інтеграції різних галузей наук із мистецькою практикою;
- наукове обґрунтування власного режисерського вирішення творчого мистецького проекту, його оформлення у вигляді авторського тексту й доповнення методичною розробкою спецкурсу дисципліни за обраною тематикою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен **знати:**

- сучасні тенденції розвитку світового та українського музичного театру у новій парадигматичній сценічного мистецтва задля обрання актуальної проблематики та пріоритетної форми її втілення;
- сучасні наукові розвідки особливостей музичної драматургії обраного твору в контексті театральної естетики часів його створення, чинники впливу на творчість композитора, формування його індивідуальності;
- результати досліджень знакових інтерпретацій обраного твору, режисерські підходи до його трактувань;
- особливості впливу сучасних досягнень історії, філософії, соціології, психології, культурології на поглиблення драматургії обраного твору, на власну режисерську інтерпретацію проекту;
- технологію підготовки наукового обґрунтування творчого мистецького проекту відповідно до вимог його захисту;

вміти:

- обґрунтовувати актуальність обраної тематики, визначати проблемну ситуацію та власне бачення її розв'язання в контексті експериментальної авторської моделі творчого мистецького проекту;
- застосовувати музикознавчі та театрознавчі дослідження з обраної тематики для формування власної режисерської концепції вирішення творчого мистецького проекту;
- проводити мистецтвознавчий аналіз знакових утілень обраної тематики протягом її сценічного життя з визначенням режисерських новацій, їх креативним переосмисленням у реалізації оригінальної версії власного творчого мистецького проекту;
- застосовувати сучасні досягнення науки та мистецької практики у виборі режисерських прийомів і засобів сценічної виразності при втіленні власного проекту;
- оформлювати самостійні результати дослідження у вигляді авторського тексту наукового обґрунтування творчого мистецького проекту із дотриманням академічної доброчесності та запобіганням академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації;

володіти професійними компетентностями:

- спроможністю використовувати дослідницькі навички в обґрунтуванні актуальності обраної проблематики та визначенні шляхів її розв'язання у власному баченні творчого мистецького проекту;
- здатністю критично оцінювати результати музикознавчих і театрознавчих досліджень обраної тематики, формувати власну режисерську концепцію майбутнього творчого мистецького проекту;
- готовністю до операційного аналізу, зіставлення, порівняння, синтезу знакових режисерських трактувань обраної тематики;
- можливістю креативного переосмислення новаторських ідей у створенні оригінальної версії власного проекту;
- здатністю аргументовано викладати в авторському тексті творчого мистецького проекту та методичній розробці спецкурсу власну наукову позицію, дотримуючись академічної доброчесності, та захищати її у публічній дискусії.

Програмний результат навчання.

Володіння алгоритмом підготовки наукового обґрунтування творчого мистецького проекту; викладу його у вигляді авторського тексту з наведенням самостійних результатів дослідження обраної проблематики; його оформлення відповідно до вимог кваліфікаційної роботи означеного спрямування; доповнення методичною розробкою спецкурсу за темою проекту; аргументований захист власної наукової позиції у публічній дискусії.

Перелік тем

Тема 1. Тематика і форма реалізації проекту крізь призму досліджень соціокультурних викликів сьогодення

Тема 2. Музикознавчий аспект твору

Тема 3. Театрознавчий аспект твору

Тема 4. Режисерські пошуки у жанрово-стильовому вирішенні майбутньої вистави

Тема 5. Створення соціально-психологічних портретів персонажів

Тема 6. Традиційність та інноваційність у художньо-образному вирішенні вистави, їх вплив на характер мізансцен

Тема 7. Визначення традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою

Тема 8. Визначення традиційних та інноваційних педагогічно-репетиторських прийомів у роботі з творчим складом

Тема 9. Новаторські режисерські підходи у вирішенні мізансцен

Тема 10. Шляхи вдосконалення та оптимізації постановочно-репетиційного процесу

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger.

Система оцінювання

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» здійснюється у формі публічного захисту творчого мистецького проекту з поєднанням практичної (музично-театральна вистава) та теоретичної – дослідницької (наукове обґрунтування) складових.

Практична – творча мистецька складова проекту (музично-театральна вистава) готується в рамках дисципліни «Підготовка творчого мистецького проекту». Складові постановочного плану проекту: Обґрунтування вибору твору, Режисерський аналіз твору, Режисерський задум проекту, Режисерське втілення проекту, Підсумки синхронізуються зі Вступом, трьома Розділами та Висновками наукового обґрунтування, що розробляються в рамках теоретичної частини проекту.

Теоретична – дослідницька складова творчого мистецького проекту передбачає його самостійне розгорнуте наукове обґрунтування у вигляді авторського тексту, що пропонує розв'язання комплексних проблем у сфері режисури музичного театру та передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики у сучасній парадигматиці сценічного мистецтва.

Наукове обґрунтування доповнюється методичною розробкою спеціального курсу дисципліни за темою творчого мистецького проекту.

Дослідницька складова не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів.

Дослідницька складова має бути розміщена на офіційному веб-сайті Національної музичної академії імені П.І. Чайковського.

Вимоги до захисту теоретичної – дослідницької складової творчого мистецького проекту та критерії його оцінювання повинні відповідати Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та Змінам до даного Порядку.

За темою творчого мистецького проекту здобувач ступеня доктора мистецтва повинен опублікувати не менше двох статей у виданнях мистецького або культурологічного спрямування України або інших держав з обов'язковим дотриманням принципу академічної доброчесності. Якщо здобувач подає інші публікації, надруковані у співавторстві, після кожної позиції він повинен зазначити свій особистий внесок у означених роботах.

Апробація наукової складової творчого мистецького проекту здійснюється шляхом участі здобувача в конференціях, конгресах, форумах, симпозіумах, семінарах (не менше одного заходу на рік навчання).

Апробація наукової та мистецької складових є обов'язковою умовою допуску до захисту творчого мистецького проекту.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості аспірантів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь аспірантів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бистрякова В., Осадча А., Пільгук О. Інновації та технології в сучасному мистецтві // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Львів, 2017. Вип. 32. С. 189–199.
2. Веселовська Г. Театр Миколи Садовського (1907-1920). Київ: Темпора, 2018. 412с.
3. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво. Київ: НАККіМ, 2014. 143с.
4. Гамкало І.-Я. Мій музичний Олімп. Київ: Світ Успіху, 2021.
5. Голубничий С. Специфічність підходів диригента у нетипових умовах утілення оперних вистав // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №1 (67). С. 129-140.
6. Даць І. Формат підготовки режисера музичного театру в соціокультурних реаліях незалежної України // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2021. №3-4 (52-53). С. 181-202.
7. Журавльова Т. Екранні інтерпретації оперної класики // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2020. №2-3 (47-48). С. 37-50.
8. Ільченко П. І. Режисерський задум оперної вистави крізь призму сучасної театральної естетики // Українське музикознавство. Київ, 2020. Вип. 46. С. 45–57.
9. Касьянова О. В. Еволюційні модифікації танцювальних сцен у контексті генези української опери // Українське музикознавство. Київ, 2020. Вип. 46. С. 58–74.
10. Касьянова О. В. Концепт підготовки доктора мистецтва з музичної режисури // Українське музикознавство. Київ, 2021. Вип. 47. С. 18–27.
11. Касьянова О.В. Поліфункціональність танцювальних сцен в оперній виставі // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №1 (67). С. 112-128.
12. Ковальчук О., Волошина Л., Руденко Т., Поліщук Б. Український театральний костюм ХХ-ХХІ століть. Ескізи. Львів; Київ; Харків: ГО «Галерея сценографії»; Музей театального музичного та кіномистецтва України; Видавець О. Савчук, 2021. 127с.
13. Ковальчук О.В. Сценографічна практика у просторі ХХ століття: київські реалії. Київ: Фенікс, 2019.
14. Колесник Є. Виховання співака-актора в контексті української оперної школи // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №2 (55). С. 113-126.
15. Колесник Є. Становлення принципів оперного виконавства в контексті генези української вокальної школи// Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №2 (58).
16. Колодуб О. Творчі принципи організації оперної вистави /Олександр Колодуб . Життя, творчість, спогади / авт. -упоряд. І. Колодуб. Київ: Музична Україна, 2006. С. 104 – 112.
17. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ: Либідь 2007. 328с.
18. Корчова О. Музичний модернізм як *terra cognita*. Київ: Музична Україна, 2020. 490с.
19. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Харків – Київ: Основи, 2022. 920с.

20. Летичевська О. М. Хорове виконавство в оперній виставі: творчість Л. М. Венедиктова: моногр. Київ, 2018. 230с. :іл.
21. Лукашев В.А. Режисерське вирішення пластично-просторового образу в сучасній моноопері («Листи кохання» В. Губаренка в ХНАТОБ ім. М. Лисенка) // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2015. №4 (29). С. 66-74.
22. Макаренко Г.Г. Деякі аспекти роботи диригента над оперною партитурою // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, 2001. Вип. 18. С. 232-240.
23. Михайлова Н. М. Творчість і співтворчість у комунікативній системі режисер – хормейстер – актор // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2010. №2 (7). С. 91-95.
24. Михайлова Н. М. Трансформація рольової функції хору у музичній виставі (на прикладі театральної практики останньої третини ХХ-початку ХХІ століть) : автореф. дис... канд. мистецтвознавства. 17.00.03 – музичне мистецтво / Харківський нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 201. 12с.
25. Несен І.І. Роль костюма у формуванні образу персонажа в Театрі Корифеїв (1882-1914 рр.) // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва, 2021, №2. С.154.
26. Нестьєва М. І. На противагу свавілля «режисерського театру» // Аспекти історичного музикознавства. Вип. VI: Музика і театр в історичному часі та просторі. Харків: Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, 2013. С. 272–389.
27. Нестьєва М. І. Режисер і композитор – односторонні чи супротивники? // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2012. №3 (16). С. 11 – 16.
28. Никоненко Р. Пластична режисура в українському театральному мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: Сценічне мистецтво / Київський національний університет культури і мистецтв. Київ, 2021. 181 с.
29. Освіта і суспільство: навч. посіб. / П.М. Куліков, Т.В. Девтерова, І.В. Девтеров та ін.. Київ, 2018. 364с.
30. Паламаренко А. Виконавські акценти виразності сценічного мовлення в українській опері (з досвіду роботи Івана Паторжинського) // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №3-4 (56-57). С. 197-211.
31. Панасюк В.Ю. Специфіка функціонування диригента в системі комунікацій оперного спектаклю // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2011. №3 (12). С. 96 – 101.
32. Пігель Ю. Сценічний костюм львівських театрів кінця ХХ – початку ХХІ століття. Художні особливості, пошуки образності. Львів: Аз-Арт, 2009. 180с.
33. Рожок В.І. Стефен Турчак. Київ: Либідь, 2013. 233с.
34. Солов'яненко А. Взаємодія режисера й диригента у процесі вирішення оперної вистави // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 2009, №2. С. 73-77.
35. Скворець В. Вплив інформаційних технологій на соціалізацію молоді // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства» (27–28 листопада 2019 р.). Запоріжжя, 2019. С. 153–156.

36. Скрипка А. Шоу-технології як форма соціальної комунікації: автореф. дис. ... канд. соціологічних наук / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2010. 33 с.
37. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія і сучасність: моногр. Київ: Музична Україна, 2002. 736с.:іл.
38. Станішевський Ю. О. Національна опера України. 2001-2011: моногр. Київ: Музична Україна, 2012. 304с.
39. Станішевський Ю. О. Режисура в сучасному українському музичному театрі: моногр. Київ: Наукова думка, 1982. 278с.
40. Степурко В. І. Аналіз музичних творів: навч. посібник. Київ: НАКККІМ, 2020. 140с.
41. Тобілевич С. Корифеї українського театру. Київ: Центр учбової літератури, 2021
42. Черкашина-Губаренко М. Оперний театр у мінливому часопросторі: моногр. Харків, Акта, 2015. 380с.
43. Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття перша)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №2 (3). С. 58- 78.
44. Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття друга)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №4 (5). С. 142- 153.
45. Шутько С. Роль театрального костюма у створенні художнього образу оперної вистави // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №3-4 (56-57). С. 212-224.
46. Шутько С. М. Сучасна музична режисура – новаторство чи авантюризм? // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2021. № 3-4 (52-53). С. 203–216.
47. Юдова-Романова К. В. Генератори сценічних ефектів як постановочний засіб художньо-образної виразності на сцені // Вісник 145 Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2019. Вип. 2. Т. 2. С. 179–193. 120.
48. Юдова-Романова К. В. Експериментальний сценічний простір: проблеми класифікації // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2021. Вип. 1. Т. 4. С. 39–54. 121.
49. Юдова-Романова К., Стрельчук В., Чубукова Ю. Режисерські інновації у використанні технічних засобів і технологій у сценічному мистецтві // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2019. Вип. 1. Т. 2. С. 52–72. 122.
50. Юдова-Романова К. В. Технічні засоби оформлення сценічного простору. Київ: КНУКіМ, 2017. 314 с.: іл.
51. Wilson G. Psychology for Performing Artists 2e: Butterflies and Bouquets: Wiley & Sons, Incorporated, John. 288 p.

Допоміжна

52. Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціокультурних викликів сучасності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020р./Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського; ред.-упоряд. О. В. Касьянова. Київ, 2020. 256 с.
53. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.1 (А-Л). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240с.: іл.

54. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.2 (М-Я). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 256с.: іл..
55. Касьянова О. В. Особливості інтерпретації танцю в сучасній оперній виставі // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського : наук. журнал. Київ, 2011. № 2 (11). С. 118-122.
56. Клековкін, О.Ю., 2012. *THEATRICA: Лексикон*. Київ: Фенікс.
57. Паві П. Словник театру / наук. ред. О. Клековкін. Львів, 2006.

Інформаційні ресурси

Офіційні документи

1. Про вищу освіту: Закон України №1556-18 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про освіту: Закон України №2145-19 – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 – <https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.
4. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.
5. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontsepsiya-diynosti-NMAU-imeni-P.I.CHajkovskogo>.
6. Положення про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. №13 від 27.06.2019 <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-asistenturu-stazhuvannya-ta-doktora-mistetstva-2019.pdf>
7. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А – 2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protseesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.CHajkovskogo.pdf>.
8. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №1779-2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.
9. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf>

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу

1. <https://moderato.in.ua/>
2. <https://www.operabase.com/en> 3. <http://www.operanews.com/>
- Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси 4. <http://intoclassics.net/>
- Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків тощо.
5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>